

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 3. juni 2021 av Høyesterett i avdeling med

dommer Jens Edvin A. Skoghøy
dommer Per Erik Bergsjø
dommer Arne Ringnes
dommer Espen Bergh
dommer Kine Steinsvik

HR-2021-1207-A, (sak nr. 21-019432STR-HRET)
Anke over Hålogaland lagmannsretts dom 21. desember 2020

Påtalemyndigheten

(riksadvokatfullmektig Daniel Sollie)

mot

A

(advokat Øystein Ola Storrvik)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Bergsjø:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

(2) Saken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse i straffesak hvor det var tatt ut tiltale for forsettlig drap, men hvor lagmannsretten under dissens kom til at tiltalte ikke hadde forsett som dekket dødsfølgen. Spørsmålet er om lagmannsrettens flertall har anvendt forsettskravet riktig.

(3) Statsadvokatene i Troms og Finnmark satte 5. mai 2020 A under tiltale for forsettlig drap, jf. straffeloven § 275. I grunnlaget for tiltalens post I heter det:

«Tirsdag 3. desember 2019 ca. kl. 15.35 i X 00 i Y stakk han B med kniv på venstre siden av brystet, cirka tre centimeter nedenfor armhulen. Stikket gikk blant annet gjennom livpulsåren og inn i den store samleåren. B døde etter kort tid av forblødning.»

(4) Tiltalens post II gjaldt overtredelse av legemiddeloven § 31 andre ledd jf. § 24 første ledd. Forholdet er rettskraftig avgjort ved tingrettens dom.

(5) Sis-Finnmárkku diggegoddi – Indre Finnmark tingrett avsa 7. juli 2020 dom hvor punkt 1 og 2 i slutningen lyder:

«1. A, født 00.00.1988, dømmes for overtredelse av straffeloven § 275 og legemiddeloven § 31 annet ledd, jf. § 24 første ledd, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a, til fengsel i 9 – ni – år og 7 – sju – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 140 – etthundreogførti – dager, jf. straffeloven § 83. Dommen er en tilleggsdom til Indre Finnmark tingretts dom av 3. februar 2020.

2. I medhold av straffeloven § 69 inndras to kniver.»

(6) De to barna til avdøde ble tilkjent 200 000 kroner i oppreisningserstatning hver.

(7) A anket til lagmannsretten over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og lovanvendelsen for så vidt gjaldt domfellelsen for forsettlig drap, saksbehandlingen og straffutmålingen. I tillegg krevde han ny behandling av de sivile kravene. For lagmannsretten fremmet også avdødes foreldre krav om oppreisningserstatning.

(8) Hålogaland lagmannsrett avsa 21. desember 2020 dom hvor punkt 1 i slutningen lyder:

«1. A, født 00.00.1998, dømmes for overtredelse av straffeloven § 274. Straffen for denne overtredelsen og det forhold som er rettskraftig avgjort ved Indre Finnmark tingretts dom 07.07.2020 settes til fengsel i sju år. Dommen er en tilleggsdom til Indre Finnmark tingretts dom av 03.10.2020. Fradrag for utholdt frihetsberøvelse er 236 dager pr. 21.12.2020.»

(9) Avdødes barn og foreldre ble tilkjent 150 000 kroner hver i oppreisningserstatning. Påtalemyndigheten har i en påtegning gjort oppmerksom på at domfeltes riktige

fødselsdato er 11. august 1988, og at lagmannsrettens dom er en tilleggsdom til Indre Finnmarks dom 3. februar 2020. I påtegningen heter det videre at «domfellelsen skulle henvist til overtredelse av straffeloven § 274 første ledd, jf. § 273».

- (10) Lagmannsrettens flertall – fagdommerne og tre av meddommerne – fant bevist at A knivstakk B ved en aktiv handling som oppfylte gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 275. Flertallet kunne imidlertid ikke se bort fra muligheten for at A ikke hadde forsett som dekket dødsfølgen. Forholdet ble derfor nedsubsumert til grov kroppsskade med dødsfølge. Én av meddommerne mente at det var ført bevis for forsett for dødsfølgen, mens en annen stemte for frifinnelse.
- (11) Både påtalemyndigheten og A har anket til Høyesterett. Påtalemyndighetens anke gjaldt lovanvendelsen, subsidiært saksbehandlingen, ved forsettsvurderingen. I saksbehandlingsanken ble det anført at lagmannsretten ikke i tilstrekkelig grad hadde vurdert skyldformen eventuelt forsett (*dolus eventualis*), jf. straffeloven § 22 første ledd bokstav c. Anken fra A gjaldt straffutmålingen.
- (12) Ved beslutning 19. mars 2021 tillot Høyesteretts ankeutvalg påtalemyndighetens anke fremmet for så vidt gjelder lovanvendelsen. For øvrig fant ankeutvalget ikke tilstrekkelig grunn til å tillate ankene fremmet.
- (13) De etterlatte krevde ny behandling av de sivile kravene. Ankeutvalget nektet samtykke til ny behandling ved beslutning 19. april 2021, men uttalte at hvis anken over straffedommen førte frem, måtte det få betydning også for kravene om oppreisning.
- (14) Ankeforhandlingen er for Høyesterett gjennomført ved fjernmøte, jf. midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 47 om tilpasninger i prosessregelverket som følge av utbruddet av covid-19 mv. § 3.

Mitt syn på saken

Saksforholdet

- (15) Spørsmålet i saken er som nevnt om lagmannsretten – flertallet – anvendte forsettskravet riktig da den kom til at A ikke kunne dømmes for drap. Som bakgrunn for vurderingen redegjør jeg først nærmere for saksforholdet.
- (16) Lagmannsretten har i dommen sluttet seg til tingrettens overordnede beskrivelse av hendelsesforløpet. Av denne beskrivelsen fremgår at A, B og to andre var samlet i førstnevnte leilighet i Lakselv fra tidlig på ettermiddagen 3. desember 2019. De drakk vodka, samtidig som både A og B også inntok narkotika. Noe etter kl. 15 utviklet det seg en konfrontasjon mellom de to «med fysisk kontakt i form av dytting og/eller slag». Lagmannsretten har sitert følgende fra tingrettens redegjørelse for det videre hendelsesforløpet:

«Tiltalte hentet 2 kniver fra kjøkkenkroken. Like etter ble avdøde påført et knivstikk i venstre armhule. Knivstikket gikk inn i brystkassen og kuttet aorta og den øvre samleåre, med dødsfølge på grunn av sterk blødning.»

- (17) A ringte umiddelbart til Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral (AMK). Han ba om ambulanse til sin hjemmeadresse «fort som faen». På spørsmål om hva som skjedde der, svarte han at han hadde «stukke en kar med kniv. Hjelp, hjelp». Han ga videre uttrykk for at han hadde blitt angrepet av B, at B var «kompisen» hans, og at han ikke ville drepe ham. Ifølge referatet fra samtalen uttalte A også at B «skulle fly på meg, stod med to kniva, han prøvde å ta meg og jeg stakk han». Han ga uttrykk for at det ikke var «meninga», underforstått å drepe B.
- (18) Lagmannsretten har gitt følgende beskrivelse av stikkskaden:
- «Det er på det rene at fornærmede B døde på stedet som følge av et knivstikk. Det er dokumentert ved fotografier fra obduksjonen og ved forklaringen fra den rettsmedisinske sakkyndige, professor Lars Uhlin-Hansen, at fornærmede er påført en stikkskade med inngang på venstre side, like under armhulen. Skaden har gått gjennom huden og mellom 2. og 3. ribben, gjennom venstre lunges overlapp, hjerteposen og livpulsåren (aorta), og deretter inn i den store øvre samleåren (vena cava superior). Dette har medført massive indre blødninger, som er den direkte dødsårsaken. Stikksåret er ca. 16 cm dypt, og har retning fra venstre mot høyre, 20-40 grader ovenfra og ned og noen grader fremover. Forutsatt at kniven var spiss og skarp, og at klærne ikke ga vesentlig motstand, har den sakkyndige konkludert med at skadene kan ha oppstått 'ved moderat grad av kraftanvendelse', ...»
- (19) Det er lagt til grunn at domfelte holdt to kniver da fornærmede ble påført stikkskaden. Den ene var en kjøkkenkniv med en bladlengde på om lag 19,5 centimeter, og det var bruk av denne kniven som forårsaket den dødelige skaden. Kniven hadde knekt spiss da den ble beslaglagt, men det er ikke bragt på det rene når den knakk. Flertallet i lagmannsretten festet ikke lit til domfeltes forklaring om at knivstikket skjedde ved et uhell, men fant bevist at han påførte B stikket han døde av «ved en aktiv handling». Etter flertallets syn oppfylte handlingen gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 275.

Generelt om sannsynlighetsforsett

- (20) Straffeloven § 22 første ledd definerer i bokstav a til c forsettsformene hensiktsforsett, sannsynlighetsforsett og eventuelt forsett – dolus eventualis. Bokstav b gjelder sannsynlighetsforsett, og av bestemmelsen fremgår at forsett foreligger «når noen begår en handling som dekker gjerningsbeskrivelsen i et straffebud ... med bevissthet om at handlingen sikkert eller mest sannsynlig dekker gjerningsbeskrivelsen».
- (21) Uttrykket «med bevissthet om» illustrerer at det ikke er den objektive sannsynligheten som er avgjørende, men den lovbrøteren regnet med. Enhver må bedømmes ut fra sin egen oppfatning av de faktiske forholdene, men likevel slik at det skal ses bort fra uvitenhet som følge av selvforskyldt rus, jf. straffeloven § 25. Det er tilstrekkelig med alminnelig sannsynlighetsovervekt for at handlingen dekker gjerningsbeskrivelsen, i vårt tilfelle dødsfølgen.
- (22) Forarbeidene gir veiledning om hva som kreves for å konstatere sannsynlighetsforsett. Straffelovkommisjonen kommenterer sitt forslag til legaldefinisjon av forsettsbegrepet i NOU 1992: 23 Ny straffelov – alminnelige bestemmelser kapittel 3, IV, punkt 11.5. Innledningsvis på side 117 uttaler kommisjonen at lovutkastet ikke var ment å innebære

endringer i forsettsformene hensiktsforsett og sannsynlighetsforsett. Dette innebærer at rettspraksis fra før kodifiseringen fortsatt er relevant for tolkningen.

(23) På side 119 i utredningen kommenterer kommisjonen forsettsbegrepet slik:

«Straffelovkommisjonen vil for øvrig bemerke at en teoretisk fremstilling av skyldformen lett kan virke misvisende. I den konkrete situasjonen vil en lovbryster oftest ikke foreta noen grundig vurdering av de ulike handlingsalternativer, og hvilken sannsynlighet det er for at de ulike følger vil inntre. Som nevnt foretas lovbrudd ofte raskt og impulsivt, uten at lovbrysteren tenker særlig på følgene av handlingen. I en del tilfeller vil også bevisstheten være innsnevret på grunn av opphisselse eller skrekk. Dette gjør at beskrivelsen av hvilken oppfatning lovbrysteren må ha av de faktiske forhold for at forsett skal foreligge, ofte vil virke lite treffende. Men dette er ikke alltid til hinder for at forsett foreligger. Som Andenæs skrev i første utgave av Alminnelig strafferett (1956): ‘Det kreves ikke til forsett noen klar bevissthet; forsettsbegrepet omfatter også det halvklare, slørede forsett’ (s 212). Disse forhold gjør også at bevisproblemene i forbindelse med forsettskravet ofte er store. Man må ofte trekke slutninger om hva som foregikk i lovbrysterens bevissthet ut fra vitneprov og ytre omstendigheter. I slike tilfeller bør det utvises stor forsiktighet, se Andenæs s 219–220.»

(24) Departementet sluttet seg i Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) Om lov om straff (straffeloven) til Straffelovkommisjonens vurderinger. På side 425 kommenteres sannsynlighetsforsettet spesielt, og her gjentar departementet flere av formuleringene i kommisjonsutredningen. Avslutningsvis i de spesielle merknadene til § 22 heter det så på side 426:

«Lovbrysteren handler ofte raskt, uten å ha noen klar bevissthet om alle elementer i gjerningsbeskrivelsen. Det er ikke nødvendigvis til hinder for at kravet om forsett er oppfylt. Forsett omfatter også det halvklare, slørede forsett, se delutredning V side 119 med videre henvisning til Andenæs, Alminnelig strafferett (1. utg. 1956) side 212. Særlig når lovbrysteren ikke tilstår, vil forsettsvurderingen ofte måtte skje på grunnlag av ytre omstendigheter, vitneprov og alminnelige erfaringssetninger. Men rimelig tvil må her som ellers komme lovbrysteren til gode.»

(25) De nevnte forarbeidsuttalelsene tilsier at det for forsett ikke kreves noen klar bevissthet om alle elementene i gjerningsbeskrivelsen. En uklar oppfatning vil kunne være tilstrekkelig. Også handlinger som skjer raskt og impulsivt, kan være forsettlige. Ofte vil det være nødvendig å basere forsettsvurderingen på ytre omstendigheter og alminnelige erfaringssetninger. I så fall bør det utvises forsiktighet ved vurderingen – rimelig tvil må her som ellers komme tiltalte til gode.

(26) Disse rettslige utgangspunktene bekreftes i rettspraksis, hvor dommen i Rt-2011-1104 er sentral. Saken gjaldt domfellelse for blant annet drap etter at en kvinne mistet livet idet hun ble slengt av et bilpanser i fart da hun forsøkte å hindre tyveri av bilen. I avsnitt 17 siterer førstvoterende fra lagmannsrettens straffutmålingspremisses. Av disse fremgår at lagmannsretten la til grunn at tiltalte, som førte bilen etter å ha stjålet den, «neppe hadde noen klar oppfatning om at bileieren mest sannsynlig ville bli drept». Dødsfølgen var likevel voldt forsettlig, men det var tale om «forsett i nedre område av forsettsbegrepet, grensende mot ekstremt grov uaktsomhet».

(27) Om disse uttalelsene fra lagmannsretten uttaler førstvoterende følgende i avsnitt 18:

«Rettsbelæringen og straffutmålingspremissene viser at det her er bygget på sannsynlighetsforsett. Bedømt som edru er det lagt til grunn at tiltalte ville innsett at dødsfølge var mest sannsynlig, men slik at det ikke er krevet noen helt klar tanke om dette. Blant annet kan en stresset og opphisset situasjon være til hinder for en slik klar vurdering. En sløret – noe uklar – oppfatning om sannsynlighetsovervekt for dødsfølge vil være tilstrekkelig. Dette er etter mitt syn en riktig rettsoppfatning.»

- (28) I avsnitt 19 viser førstvoterende så til det samme avsnittet fra Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) som jeg nettopp siterte. Høyesterett bekrefter gjennom disse uttalelsene at en uklar oppfatning om sannsynlighetsovervekt for dødsfølge vil være tilstrekkelig for å dømmes for forsettlig drap.
- (29) Rettspraksis gir også andre eksempler på at handlinger som skjer raskt og impulsivt, kan være forsettlige. I avgjørelsen inntatt i Rt-1974-66 hadde tiltalte slått fornærmede med en helflaske som det fortsatt var noe øl igjen på. Byretten hadde lagt til grunn at tiltalte hadde forsett for skadefølgen, selv om han «handlet impulsivt og tankeløst». Etter Høyesteretts syn etterlot ikke denne uttalelsen tvil om at byretten hadde bygget på en riktig forståelse av forsettsbegrepet, se side 67. Jeg viser også til kommentaren til straffeloven § 22 i Matningsdal, Straffeloven 2005, Kommentartutgave, Juridika, revidert per 1. januar 2021, punkt 4 med ytterligere henvisninger til rettspraksis.
- (30) *Oppsummert* konstaterer jeg etter dette at drapsforsett kan foreligge etter straffeloven § 22 første ledd bokstav b selv om gjerningspersonen på handlingstidspunktet ikke hadde noen klar bevissthet om at handlingen mest sannsynlig ville føre til at fornærmede døde. En uklar oppfatning om dødsfølgen vil være tilstrekkelig. Det skal ses bort fra uvitenhet som følge av selvforskyldt rus – i slike tilfeller skal gjerningspersonen bedømmes som om han var edru, jf. straffeloven § 25 tredje ledd. Et drap kan etter dette være forsettlig selv om det skjer impulsivt, tankeløst eller i en stresset situasjon. Ofte vil vurderingen måtte bygge på ytre omstendigheter og alminnelige erfaringssetninger. I slike tilfeller er det grunn til å utvise forsiktighet ved vurderingen – det strenge beviskravet gjelder her som ellers.

Lagmannsrettens lovanvendelse

- (31) Lagmannsrettens lovanvendelse må vurderes på bakgrunn av den forståelsen av forsettsbegrepet som jeg har gjort rede for.
- (32) Flertallet slår i dommen først fast at forsettet må foreligge på handlingstidspunktet, og at det må tas utgangspunkt i tiltaltes egen oppfatning av den faktiske situasjonen. Videre fremholder flertallet at det strafferettslige beviskravet gjelder også ved vurderingen av om tiltalte har handlet med forsett. Dette er riktige rettslige utgangspunkter.
- (33) Deretter konstaterer flertallet at «tiltaltes handling, knivsticket, i seg selv var forsettlig». På den bakgrunn drøfter flertallet om forsettet også omfattet dødsfølgen. Flertallet så det slik at det ikke var noe som tydet på at A hadde hensiktsforsett. Dolus eventualis var videre ikke «aktuelt» slik saken lå an, og den videre drøftelsen knytter seg til sannsynlighetsforsett. Om dette uttaler flertallet:

«I alternativet ‘*mest sannsynlig*’ ligger at tiltalte på handlingstiden må ha holdt det som mer sannsynlig at fornærmede ville dø som følge av handlingen enn at han ikke

ville det. Vurderingen må nødvendigvis basere seg på de objektive forholdene i saken slik disse er funnet bevist. Det kreves imidlertid ikke at tiltalte har hatt en klar eller vedvarende tanke om dette. Det er tilstrekkelig at tiltalte i handlingsøyeblikket hadde en *'sløret – noe uklar – oppfatning om sannsynlighetsovervekt for dødsfølge...'*, se blant annet Rt-2011-1104 avsnitt 18 og 19 med videre henvisninger.»

- (34) Som min drøftelse av forsettskravet vil ha vist, har flertallet her gitt uttrykk for en korrekt lovforståelse.
- (35) I dommen redegjør flertallet så for sin konkrete rettsanvendelse. Flertallet fremhever først forhold ved knivsticket som tilsier at A hadde forsett for dødsfølgen:
- «Flertallet bemerker at flere forhold i saken med styrke tyder på at tiltalte i det minste hadde slikt sløret forsett også for dødsfølgen. Alene det faktum at handlingen det er snakk om er et stikk med kniv inn under armhulen, der det befinner seg flere vitale organer og blodkar, taler for dette. Selv om man legger til grunn at kniven K-8 var hel da knivsticket skjedde, krevdes en viss, moderat kraftanvendelse fra tiltaltes side. Det var altså snakk om en handling som i seg selv var meget farlig, og der det var meget nærliggende for tiltalte, bedømt som edru, å ha en forestilling om at handlingen ville lede til fornærmedes død.»
- (36) Til denne redegjørelsen bemerker jeg først at det ligger en uklarhet i formuleringen om at «det var meget nærliggende for tiltalte, bedømt som edru, å ha en forestilling om at handlingen ville lede til fornærmedes død». Mens flertallet i avsnittet for øvrig fremhever momenter som *generelt* tilsier at forsett for dødsfølgen foreligger, synes flertallet her å gå langt i å trekke slutninger om hva A *konkret* var seg bevisst. Dette skaper en viss usikkerhet om anvendelsen av forsettskravet.
- (37) Jeg ser det videre slik at lagmannsrettens flertall i det siterte avsnittet beskriver en svært farlig handling. Ut fra alminnelige erfaringssetninger er sannsynligheten for å overleve et slikt stikk liten. Samtidig har flertallet allerede konstatert at selve sticket ble utført med forsett. Basert på det faktum flertallet her har funnet bevist, er det i utgangspunktet vanskelig å forstå at A ikke i det minste hadde en noe uklar oppfatning om at sticket mest sannsynlig ville føre til at B døde. En konklusjon om at forsettet ikke omfattet dødsfølgen, krever i en slik situasjon en nærmere begrunnelse.
- (38) Lagmannsrettens flertall har i de to påfølgende avsnittene i dommen gitt en begrunnelse for at forsett likevel ikke er funnet bevist. Innledningsvis uttaler flertallet at konklusjonen bygger på «sakens øvrige omstendigheter». Dette utdypes på denne måten:
- «Det er ikke grunnlag for å se bort fra tiltaltes forklaring om at det hadde vært en fysisk konflikt mellom ham og fornærmede, og at tiltalte følte seg redd og stresset. Heller ikke er det grunnlag for å se bort fra at dette var årsaken til at han hentet knivene, slik han selv har forklart. Selv om situasjonen hadde bygget seg opp over noe tid, må det legges til grunn at selve knivsticket skjedde raskt.»
- (39) Det som fremheves her, er at knivsticket skjedde impulsivt i en stresset situasjon, og at A var redd. Dette er i og for seg relevante momenter i en vurdering av om han hadde forsett som omfattet dødsfølgen, men de er ikke i seg selv *avgjørende*. Som jeg har påvist i redegjørelsen for forsettskravet, kan et drap være forsettlig selv om handlingen skjer impulsivt, tankeløst og i en stresset situasjon. Noen klar oppfatning om sannsynlighetsovervekt for dødsfølge kreves som nevnt ikke. Flertallets fremheving av

disse momentene gir derfor ikke noen tilfredsstillende forklaring på at forsett ikke er funnet bevist.

- (40) I dommen trekker lagmannsrettens flertall deretter frem tiltaltes etterfølgende opptreden:
- «Tiltalte reagerte umiddelbart da han ble klar over at fornærmede var stukket, og gjorde etter forholdene det han kunne for å hjelpe. Han ringte AMK med en gang, og ga førstehjelp etter evne og etter instruks fra AMK. I lydopptaket fra AMK og Hafredal som i tid ligger straks etter hendelsen, gir tiltalte flere ganger uttrykk for at han ikke mente å drepe fornærmede. Han fremstår oppriktig fortvilt over at fornærmede er blitt skadet/drept. Selv om dette også kan være et uttrykk for anger og frykt for konsekvensene for ham selv, taler disse forholdene mot at tiltalte i gjerningsøyeblikket holdt det for sannsynlig at fornærmede kom til å dø av knivstikket.»
- (41) Flertallet gir her uttrykk for at A ikke mente å drepe B. Men det er ikke noe vilkår for å legge til grunn sannsynlighetsforsett. Etter mitt syn fremhever flertallet på dette punktet argumenter som først og fremst har betydning i en drøftelse av hensiktsforsett, jf. straffeloven § 22 første ledd bokstav a. Heller ikke disse argumentene gir derfor noen god forklaring på at sannsynlighetsforsett ikke er funnet bevist.
- (42) Jeg finner også grunn til å trekke frem en uttalelse fra flertallet under drøftelsen av om A handlet uaktsomt med hensyn til dødsfølgen. Flertallet fremhever at det var tale om et stikk mot brystregionen med en relativt lang, kraftig kniv. Om dette uttaler flertallet at «[f]arepotensialet ved en slik handling er åpenbart for enhver, også for tiltalte». Slik jeg ser det, bidrar også denne konstateringen til usikkerhet omkring flertallets forståelse av forsettskravet.
- (43) Som nevnt har lagmannsrettens flertall i utgangspunktet gitt uttrykk for en korrekt generell forståelse av forsettskravet. Samlet sett etterlater domsgrunnene likevel tvil om rettsanvendelsen er riktig. Det er beskrevet et forsettlig stikk mot brystregionen med en relativt lang og kraftig kniv, noe som gjør det vanskelig å forstå at drapsforsett ikke er funnet bevist. Samtidig er det ikke gitt noen tilfredsstillende forklaring på at det likevel bare er konstatert uaktsomhet med hensyn til dødsfølgen. Etter mitt syn er domsgrunnene med dette ikke tilstrekkelige til å vurdere om nedsubsumeringen til grov kroppsskade med dødsfølge bygger på korrekt lovanvendelse.
- (44) Etter straffeprosessloven § 342 andre ledd nr. 4 kan Høyesterett utenfor anken oppheve en dom på grunn av saksbehandlingsfeil som nevnt i § 343 andre ledd. Paragraf 343 andre ledd nr. 8 gjelder mangler ved domsgrunnene som hindrer prøving av anken. I dette tilfellet har Høyesteretts ankeutvalg ikke tillatt påtalemyndighetens anke over saksbehandlingen fremmet. Det er i utgangspunktet ikke adgang til å oppheve på grunnlag av en ankegrunn som er nektet fremmet etter § 323, jf. Rt-2011-514 avsnitt 27 og 28. Jeg ser det imidlertid slik at dette utgangspunktet ikke er til hinder for opphevelse i saken her. Påtalemyndighetens anke gjaldt lagmannsrettens begrunnelse for at dolus eventualis ikke var anvendelig, mens manglene ved domsgrunnene etter mitt syn knytter seg til drøftelsen av sannsynlighetsforsett. Opphevelsesgrunnlaget finnes dermed i en annen ankegrunn enn den som er nektet fremmet. Lagmannsrettens dom blir etter dette å oppheve etter straffeprosessloven § 342 andre ledd nr. 4 jf. § 343 andre ledd nr. 8.

Oppreisningskravene

- (45) Som nevnt nektet Høyesteretts ankeutvalg samtykke til ny behandling av oppreisningskravene ved beslutning 19. april 2021, og oppreisningskravene er dermed i utgangspunktet rettskraftig avgjort. Ankeutvalget uttalte imidlertid at hvis anken over straffedommen førte frem, måtte det få betydning også for kravene om oppreisningserstatning. Når det er tatt et slikt uttrykkelig forbehold, er det adgang til å oppheve dommen også for så vidt gjelder oppreisningskravene til tross for at det ikke er gitt samtykke til ny behandling, se HR-2017-675-A avsnitt 8 og 27. Lagmannsrettens dom blir etter dette å oppheve også for så vidt gjelder oppreisningskravene.

Konklusjon

- (46) Lagmannsrettens dom blir etter dette å oppheve både for straffekravet og for oppreisningskravene. I samsvar med hovedregelen i straffeprosessloven § 347 første ledd oppheves også ankeforhandlingen.
- (47) Jeg stemmer for denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

- (48) Dommer **Ringnes:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (49) Dommer **Steinsvik:** Likeså.
- (50) Dommer **Bergh:** Likeså.
- (51) Dommer **Skoghøy:** Likeså.
- (52) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.